

บทคัดย่อ

จากการที่อัตราการเพิ่มของจำนวนประชากรผู้สูงอายุและอาคารที่อยู่อาศัยรวมประเภทอาคารสูงที่มีมากขึ้น แต่ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรฐานในการออกแบบอาคารที่อยู่อาศัยรวมเพื่อความปลอดภัยจากอัคคีภัยสำหรับผู้สูงอายุ ทำให้เมื่อเกิดอัคคีภัยในอาคารพักอาศัย ผู้สูงอายุจะมีอัตราการเสียชีวิตมากที่สุด ซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายของผู้สูงอายุ โดยงานวิจัยนี้จึงมีจุดประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษามาตรฐานความปลอดภัยจากอัคคีภัยในอาคารที่อยู่อาศัยรวมสำหรับผู้สูงอายุที่มีอยู่ในปัจจุบัน (2) ศึกษาพฤติกรรมการใช้พื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางกายภาพ ในกรณีที่เกิดอัคคีภัยเพื่อความปลอดภัยจากอัคคีภัยสำหรับผู้สูงอายุ และ (3) เสนอแนวทางการออกแบบอาคารพักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุเพื่อความปลอดภัยจากอัคคีภัย

งานวิจัยนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการคัดเลือก 2 ส่วน ได้แก่ อาคารที่อยู่อาศัยรวม จำนวน 3 โครงการ โดยทำการสำรวจการออกแบบทางกายภาพภายในอาคาร ด้วยแบบตรวจสอบรายการ (check list) และผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ที่พักอาศัยในอาคารที่อยู่อาศัยรวมจาก 2 โครงการ คือ อาคารของภาครัฐ และอาคารของภาคเอกชน ด้วยแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการใช้พื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางกายภาพของผู้สูงอายุ โดยเลือกผู้สูงอายุด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง โครงการละ 10 ตัวอย่าง

ผลการวิจัยได้พบประเด็นสำคัญ ดังนี้ (1) จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรฐานต่าง ๆ กับการออกแบบสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับทุกคน เกี่ยวกับองค์ประกอบทางกายภาพ พบว่า ยังไม่ครอบคลุมความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุในบางประเด็น และเมื่อทำการสำรวจอาคารกรณีศึกษา พบว่า ทั้ง 3 อาคารมีการออกแบบอาคารที่ไม่เหมาะสมกับสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ ซึ่งอาจทำให้ไม่ปลอดภัยต่อผู้สูงอายุเมื่อเกิดอัคคีภัย โดยเฉพาะความสูงระหว่างชานพักบันไดหนีไฟและบันไดส่วนกลาง ความชัดเจนของแผนผังอาคาร และการติดตั้งระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ (2) ด้านพฤติกรรมการใช้พื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางกายภาพของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุต้องการให้มีการปรับปรุงองค์ประกอบทางกายภาพ โดยเฉพาะความกว้างและราวจับของบันไดหนีไฟ ความต้องการให้มีทางหนีไฟทางอากาศ ความชัดเจนของแผนผังอาคาร ความชัดเจนของป้ายบอกชั้นและป้ายบอกทางหนีไฟ และการติดตั้งระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้เพิ่มเติม ซึ่งผลจากการวิจัยนี้จะนำไปสู่แนวทางการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อความปลอดภัยจากอัคคีภัยของอาคารที่อยู่อาศัยรวมสำหรับผู้สูงอายุ